het getal der leden van onze kerken voortdurend stijgt, op sommige kleinere plaatsen zelfs zeer belangrijk, daar is dit stationnair blijven onzer stadskerken, waar de gelegenheid tot uitbreiding juist zoo groot is, een bewijs, dat er aan het leven dier Kerken iets hapert.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen van den heer D. Ott te Zaandam / 2.50.

Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gedenken.

Namens het Bestuur:

D. HULLEMAN.

Teeltafel.

K. FERNHOUT Mz. V. D. M. te Utrecht. *Aanteekeningen op het* KORT BEGRIP ten gebruike van het Catechetisch Onderwijs. Utrecht. P. den Boer.

Ons KORT BEGRIP is, naar de ervaring mij geleerd heeft, een voortreffelijk catechisatieboekje en dat wel om zijn beknoptheid en zijn doorzichtigheid. Jammer maar alleen, dat de Wet er wel wat heel summierlijk in wordt behandeld en daardoor de zedeleer niet tot haar recht komt. Maar, dat is dan nog wel weer te verhelpen door de uitvoerende „explicatio decalogi" die wij in onzen Heidelberger vinden.

Een predikant nu, die bij zijn catechetisch onderwijs het KORT BEGRIP gebruikt en dan van dat onderwijs een beetje werk maakt, komt er licht toe bij dit leerboekje zijn verklarende en, zij het ook met mate, uitbreidende opmerkingen te geven. Natuurlijk is het daarbij zijn bedoeling, dat de leerlingen deze zijn opmerkingen niet zullen vergeten.

Een nog niet zoo kwaad middel daartoe is: die opmerkingen in telegram-stijl op het bord te schrijven, en dit dan in een volgende les nog maar eens weer te doen. Dan, ik erken, dat dit zijn bezwaren heeft. Het meer gebruikelijke middel is dan ook, dat de docent zijn opmerkingen door de discipelen zelf laat opteekenen. Al sprekend, liefst weer in telegramstijl, geeft hij ze hun in de pen of het potlood. Hij gaat dicteeren. Straks heeft hij, als zij al die wijsheid dan zwart op wit hebben, de blijde verwachting, dat zij, wat zij daar nu zoo rustig naar huis dragen, vol ijver zullen lezen en herlezen tot het er muur-vast in zit.

Ook dit is een methode.

Maar ook zij heeft hare bezwaren.

Ds FERNHOUT heeft zich van haar bediend. „Sedert lang," zoo staat er in 't begin van zijn boekje, „was ik gewoon mijn leerlingen, bij de behandeling van het *Kort Begrip*, aanteekeningen te laten maken." — Ook ik heb, toen ik nog dienstdoend predikant was, mij van deze methode bediend en weet er dus van mee te praten.

Zegt Ds. FERNHOUT: „Dit roofde me echter te veel tijd. Daarom besloot ik, wat ik liet opteekenen, te laten drukken," — ik kan spreken van ook nog een ander bezwaar en wel, dat het met dat maken van aanteekeningen door leerlingen van boven de 12, die de school al een tijdje verlaten hadden, vaak niet zoo heel vlot ging. Er waren onder hen, die met de schrijf- en spelkunst toen al op een vrij gespannen voet begonnen te staan. Vandaar zonderlinge gevallen bij het uitbeelden van het woord in schrift.

Ouder meer dit.

Toen ik, bij de bespreking van wat religie is, na op de beteekenis van het gemoedsleven in de religie te hebben gewezen, het ook over de kennis en de praktijk had gehad en daarna liet opteekenen: „Religie: kennis en praktijk," vond ik, de „aanteekeningen" mijner leerlingen later eens doorziende: „België, kennis, Frankrijk." En toen ging het mij als FERNHOUT: „ik besloot, wat ik hen liet opteekenen, te laten drukken" en gaf dat onder den ietwat weidschen titel van *Schets van de Gereformeerde Geloofsleer* ten gebruike bij het *Kort Begrip*, te ROTTERDAM bij J. H. DUNK in het licht.

Ds FERNHOUT schrijft verder van zijn boekje: „'k Lei het in de eerste plaats *voor eigen gebruik* ter perse. Toch konden er onder de collega's zijn, die het zouden willen gebruiken."

Welnu, ik acht deze ondersteuning, vooral met het oog op onze jongere predikanten, niet te gewaagd, en ik kan aan de heeren voorspellen, dat wanneer dit-hun-willen - FERNHOUT's boekje gebruiken dan tot uitvoering komt, zij over hun besluit geen berouw zullen hebben.

De dogmatisch zoo wèl onderlegde prediker van UTRECHT noemt vervolgens zelf zijn boekje: „geen volledige *verklaring* van 't *Kort Begrip*."

Ik geloof, dat zijn bescheidenheid hem hier parten speelt. Ik althans zou niet weten aantewijzen, welke leden dit papieren kindeke mist. Deze verklaring van het *kort Begrip* is metterdaad volledig; misschien iets te uitgebreid. Juist door het schematische wordt bij zoo'n boekje de doorzichtigheid bereikt. Het skeletachtige dat het hebben moet, krijgt later wel, door het levende woord van den catecheet, vleesch en huid. Maar eerst moet de catechisant een beetje inzicht krijgen in het beendergestel van het gereformeerde systeem; niet anders dan de kunsthefhebber eerst een beetje inzicht moet hebben in de anatomische verhoudingen van het menschenlijf, zal hij straks genieten van het geschilderd of gehouwen menschenbeeld.

„Voor op- en aanmerkingen houd ik me vriendelijk aanbevolen," schrijft eindelijk Ds. FERNHOUT.

Welnu, even vriendelijk als mijn opmerking over het noodzakelijke om bij zoo'n boekje toch vooral te blijven trachten naar het schematische, het dor-skeletachtige, zijn bedoeld mijn hier volgende aanmerkingen.

Ik heb slechts deze.

Dat op p. 3 onder de algemeene Openbaring in de Natuur bij den mensch, wordt genoemd, naast rede, *ook gewe ten* en onsterfelijkheid der ziel. Maar het „geweten" is toch niet anders dan de drang tot zelfbeoordeeling in den zondaar. Dan, op p. 6, waar de zedewet wordt omschreven als: „de wil Gods, als regel voor de menschelijke *natuur*" - moet toch wezen: voor het menschelijk *willen*. Verder, op p. 6. Dat de neiging om God en den naaste te haten gebreideld wordt door de gemeene genade, en wel uitwendig door haar *opkeerend* (?) voorzienig beteel. Ook nog op p. 16, waar ik lees *één*, heilige ons. kerk. In den laatsten tijd toch hebben wij juist weer geleerd, dat het niet *één*, maar *een* of *a* moet wezen. Eindelijk nog op p. 24, waar staat het koninkrijk van de *macht* en dat der *genade*, niet is genoemd: het koninkrijk der *heerlijkheid*.

Ik zou ook nog een aanmerking kunnen maken over wat p. 1 geeft over „Valsche Godsdiensten" — met name over wat daar staat van „De Heidensche godsdiensten". Dan, ik geef liever den raad, dat alles, bij een tweeden druk, maar weg te laten. Voor den catechisant toch is het voldoende te leeren, dat de christelijke godsdienst de ware is en dat valsche godsdiensten zijn: de Joodsche, de Mohammedaansche en de Heidensche.

Ook dunkt het mij beter te spreken van „religie", dan van „godsdienst".

Uit de Pers.

In de *Zuider Kerkbode* worden in verband met den naam Juliana, dien onze jonge Prinses kreeg, de volgende bijzonderheden over het leven van Juliana van Stolberg, de moeder van Prins Willem I, meegedeeld:

Hare Majesteit onze geëerbiedigde en geliefde Koningin en Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Hendrik noemden de jongeboren prinses met den naam Juliana.

Naar de moeder van den Vader des Vaderlands Willem I, Prins van Oranje, die goed en bloed voor ons volk ten offer bracht.

Deze moeder van Willem I, Juliana van Stolberg, was een vrome vrouw.

Hoezeer het ons Christenvolk in ons vaderland kon verkwikken, dat het Koninklijk echtpaar op zettelijk het Vorstelijk kindeke naar deze vrouwe wilde noemen, kan blijken uit wat wij hier wenschen te laten volgen.

In Groen van Prinsterer's »Vaderlandsche Geschiedenis« lezen wij: »De moeder, Juliana, Gravin van Stolberg (1503—1580) geloovige Christin. In haar afstammelingen (in 1578 reeds 123) is gebleken: »Ik doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben en mijne geboden onderhouden.«

In »Vorstenhuis en vaderlande, het gedenkboek bij de kroning van Koningin Wilhelmina uitgegeven door eenige Christelijke onderwijzers, zien wij:

»Juliana van Stolberg was eene uitmuntende vrouw. Kloek en verstandig, was haar gemoed met ware godsvrucht vervuld. Zij ook bereikte den gezegenden ouderdom van 77 jaren (1503—1580), waarin menige storm over haar hoofd is gegaan en zij om den wille der gezuiverde kerk drie harer zonen: Adolf Lodewijk en Hendrik op de slagvelden bij Heiligerlee en de Mookerheide wreedelijk had verloren. Zij prentte in het gemoed van al hare kinderen de beginselen van de vrome gevoelens, waardoor zij zelve zich zoo zeer onderscheidde, en deze zaden, vroegtijdig gestrooid, waren bestemd om tot een overvloedigen oogst te rijpen. In den zorgvollen tijd, toen Lodewijk en Hendrik naar de Mookerheide togen, schreef zij Lodewijk:

»Met bekommering zie ik de gevaren, die u omringen. Beraadslaag niets, doe niets, wat tegen het Woord Gods, tegen het heil uwer ziel, tegen het welzijn des lands en zijne inwoners gericht is. Bid den Heiligen Vader, dat Hij u door Zijnen Heiligen Geest verlichte, en dat Hij u vóór alle dingen het eeuwige leven leere beminnen. Doch dit is onmogelijk, zonder den bijstand des Heiligen Geestes, weshalve het volstrekt noodzakelijk is, in het gebed te volharden. O, hoe ben ik voor u bezorgd, welke angsten verscheuren mijn moederlijk hart! Leef, leef dan in de vreeze Gods, wend u tot Hem, smeek Hem, dat hij u voor alle kwaad beware en u leide naar Zijn welbehagen. Ik zal vurig voor u bidden, bid ook gij voor mij'.«

En in »Willem I, Prins van Oranje« door Frederic Harrison uit het Engelsch vertaald met een voorrede van Prof. Blok, lezen we eerst op blz. 8: Juliana van Stolberg was een vrouw met een vast karakter, een vromen geest, een liefhebbend gemoed, eene Protestantsche van groote oprechtheid, doch gematigd oordeel, een voorbeeldige vrouw, moeder en heerscheres. Haar kasteel was de school van de jonge edellieden van Nassau, en een lang leven van rampen en verliezen droeg zij met een heldhaftige kalmte en moed. Zij stierf op den leeftijd van zeven en zeventig jaren, nadat zij bij hare twee echtgenooten niet minder dan zeventien kinderen gehad had, terwijl zij, zegt Meursius, meer dan honderd zestig nakomelingen naliet. Zij stierf slechts vier jaar voor den moord op den oudste harer kinderen uit het huis Nassau. Van haar vijf zonen van 't Huis Nassau vielen vier als slachtoffers in den grooten strijd, waarvan de drie jongeren op het slachtveld omkwamen gedurende haar eigen leven.«

En op blz. 119: »Juliana van Stolberg, moeder van vijf zoons en zeven dochters bij Willem van Nassau den oudere, was het type van de liefhebbende, bedachtzame, kloeke, godvreezende huismoeder uit Luthers dagen. Haar edele brieven, die ons overgebleven zijn, ademen in iederen regel moederlijke teederheid, oprechte vroomheid en ongeschokten moed. Zij raadpleegt Willem over de opvoeding van haren jongsten zoon en menige andere familieaangelegenheden, en ook zij wordt dikwijls door hem geraadpleegd. Zij schrijft aan den Prins en Lodewijk brieven, getuigend van groote liefde en oprechte toewijding. Er is een zonderling wonderlijk pathos in haar oud Duitsch met zijn vreemde spelling. Zij stelde levendig belang in iedere phase van den grooten strijd — maar bij haar was deze altijd en inderdaad een strijd voor godsdienst: »Stel op God alleen uw vertrouwen: Hij alleen kan u en de uwen redden; zij, die hun hoop op Hem bouwen, zullen nooit verlaten worden. Ik bid God het goede volk van Haarlem kracht te geven. Mijn moederlijk hart is steeds bij U.«

»Toen de Prins pogingen deed in onderhandeling te treden met den Franschen Koning, bezweert zijn moeder hem geen vertrouwen te stellen in eenige hulp, die God ongevallig zou kunnen zijn. »God kan helpen, als alle aardsche hulp weg is. Hij zal de Zijnen nooit verlaten'.

»Na de vreeselijke nederlaag op de Mookerheide schrijft zij in haar angst vol berusting:

»Waarlijk, ik ben een rampzalige vrouw en zal niet uit mijn rampzaligheid verlost worden, voordat de lieve God mij tot zich zal hebben genomen uit dit tranendal, wat Ik Hem van ganscher harte bid spoedig te doen geschieden«.

»Met zulk een berusting in den wil van God zag zij drie zonen voor de goede zaak sneuvelen in den slag.

»Toen Don Jan in 1577 met den Prins over vrede begon te onderhandelen, schrijft de bejaarde moeder (zij was toen vijf en zeventig) aan haar zoon aldus:

»Ik vrees zeer, dat de beloofde vrede een bron van leed voor allen zal worden, want Satan waart rond als een op buit beluste wolf in een schaapshuid en zal verderf brengen over menig vroom Christen. Maar onze Heer Jezus Christus, die door zijn Hemelschen Vader met die machten van hemel en aarde bedeeld is, kan ieder, die zich op Hem verlaat en Hem in zijn hart vertrouwt, redden uit alle ellende. Het is beter aardsche dingen te verliezen, dan te verliezen wat eeuwig is. Ik smeek mijn heer en geliefden zoon te zien naar de innerlijke waarheid van de dingen, en zich niet door traaie woorden te laten lokken naar plaatsen, die vol gevaar kunnen zijn, want de wereld is vol bedrog«.

»Zoo ging zij steeds voort met haar grooten zoon te raden en voor hem te bidden tot het einde toe, en zij overleed op zeven en zeventigjarigen leeftijd in 1580, juist voor de vervaardiging van den Banalatende een zeer groot aantal nakomelingen en een naam van vlekkeloose wijding aan haar plicht, haar familie en haar geloof. Er bestaat van haar op hoogen leeftijd een fraai portret — een nadenkende en statige vrouw. Zij was even teeder als verstandig, even onvermoeibaar als bedachtzaam. Maar het overheerschend element in haar karakter was sterke persoonlijke vroomheid en evangelisch geloof, wat zij in wel en wee steeds haar kinderen inprentte. Zij was de puritainsche heilige in het martelaarsgeslacht van Nassau.«

Tot zoover Frederic Harrison.

Het is een genot zulks te lezen.

En nog grooter genoegen, eens ernstig en rustig in te denken, dat het Koninklijk echtpaar weibewust hun kindeke naar deze Christinne, die 400 jaren geleden leefde, wenschte te noemen.

Zulk een feit toont ons, dat het verbond met den »Potentaat aller potentaten« in het Koninklijk paleis wordt in eere gehouden.

Moge ons Christenvolk het dankbaar waardeeren!

Officieele Berichten.

FIJNAART. Zondag 2 Mei was voor onze gemeente een zeer verblijdende dag, daar onze nieuw beroepen leeraar, de heer H. A. Munnik, zijn intree rede heeft uitgesproken, naar aanleiding van 1 Cor. 2 : 12, 13, na des morgens bevestigd te zijn door Ds. Sikkel van Amsterdam, uit Jac. 1 : 21b.

Kort verslag van de Vergadering der Classis Gorinchem op 5 Mei 1909.

1. De Vergadering wordt op de gebruikelijke wijze geopend.

2. Praeses is Ds. W. H. Bouwman, Assessor Ds. J. v. d. Vlies, Scriba Ds. J. E. Reijenga.

3. Bij onderzoek der lastbrieven blijkt, dat alle Kerken wettig vertegenwoordigd zijn.

4. De notulen worden gelezen en onveranderd goedgekeurd.

5. Bij onderzoek naar art. 41 D. K. ontvangt Leksmond toestemming om een 2e roeping uit te brengen op Ds. S., en ontvangen Noordeloos en Langerak advies inzake doopleden.

6. Tot consulent van Hardinxveld wordt aangewezen Ds. G. Vertrij.

7. De Classe zal 2 afgevaardigden zenden naar Goriochem, om bij opening van het nieuwe Kerkgebouw de classe te vertegenwoordigen, Ds. J. v. d. Vlies en Ds. J. Kapteyn.

8. Tot afgevaardigden ter e. k. Part. Synode worden benoemd als primi: Ds. C. Lindeboom en Ds. J. E. Reijenga als secundi Ds. K. J. Kapteijn en Ds. G. Vertrij, als primi ouderlingen de Br. A. W. de Leeuw en G. P. Scherpenzeel en als secundi de Br. H. v. d. Bunt en J. de Gooijer.

9 Leerdam verkrijgt advies in een tuchtzaak.

10. Vianen ontvangt 37 50 gld. verhooging voor de toegezegde classicale bijdrage naar art. 13 D. K.

11 Een nieuwe regeling over de classicale kosten wordt aangenomen.

12. De Classebeurten worden geregeld. Hulp zal gevraagd bij de classes Dordrecht en Barendrecht.

13 De assessor eindigt met dankgebed.

In naam en op last der classe voornoemd.

J. E. REIJENGA.
h. t. Scriba.

Kort verslag van de vergadering der classes Assen; 4 Mei 1909.

1. Ds. H. Dijkstra, naar toerbeurt praeses, opent de vergadering. Hij laat zingen Ps. 89 : 8 gaat voor in gebed, en leest Ps. 85, waarna hij, vooral aan de hand van de eerste woorden uit dezen Psalm: „Gij zijt uwen lande gunstig geweest, Heere", een openingswoord spreekt en „de heugelijke gebeurtenis": de geboorte var Prinses Juliana, in herinnering brengt.

2. De credentiebrieven worden nagezien en in orde bevonden. De Kerk van Smilde B stond een Diaken, wien, de reden gehoord, keurstem wordt verleend. De Kerk van Een kon door onvoorziene omstandigheden slechts één afgevaardigde zenden.

3. Tot scriba wordt benoemd Ds. Hangelbroek, tot assessor Ds. Groot Nibbelink, terwijl voor het persverslag wordt aangewezen Br. Koster.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en onveranderd goedgekeurd.

5. Naar aanleiding van een op de vorige vergadering gestelde vraag eener kerk, of een kind buiten echt geboren, en door leden der kerk als pleegkind aangenomen, ook mag worden gedoopt, rapporteert Ds. Hangelbroek.

Na eenige discussie wordt besloten, dat de classis aan bedoelde kerk advies geve, deze zaak voorloopig te laten rusten, en op de volgende vergadering der classis, na grondig onderzoek, dit breeder te bespreken.

6. Ds. Hangelbroek rapporteert omtrent de Zendingsorganisatie in de kerken der classis, voor den Zendingsarbeid op Soemba, en deelt mee:

a. In één kerk der classis werd door Z Eerw. een Zendingsrede gehouden en gecollecteerd.

b. In de Prov. Drente over 't geheel wordt 13 1/2 cent per hoofd voor de zending op Soemba opgedragen;

c. In de classis Assen bedraagt dat 19 1/2 cent per hoofd;

d. In de drie provincien, Groningen, Overijsel en Drente werd over 1908 bijeengebracht ruim / 17000.— voor de zending op Soemba;

e. Wanneer per hoofd nog 2 centen per jaar méér wordt bijgedragen, kan een vierde Dienaar naar Soemba worden uitgezonden;

en *f.* Z.Eerw. heeft de Classis Assen vertegenwoordigd bij de bevestiging van Ds. Colenbrander te Appingedam.

7 Ds. W. W. Smitt, Deputaat voor de Soemba-Zending, rapporteert, dat Ds. Colenbrander D. V. 10 Mei hoopt te vertrekken naar Soemba; dat de zendingsarbeid op Soemba gezegend voortgaat, en dat de Zendingsdag in Febr. te Assen gehouden, goed geslaagd is.

8. Naar aanleiding van een mededeeling door Br. Koster inzake den arbeid in Rijn Pruisen en Westfalen, wordt besloten dat genoemde Broeder zal schrijven aan alle Kerken der Classis Assen, en dat dan in de volgende vergadering deze zaak financieel zal worden geregeld.

9. Een concept-regeling voor de Classiskosten door een der Kerken voorgesteld, wordt na eenige bespreking teruggenomen.

10. Eene kerk vraagt vrijheid te mogen overgaan tot toepassing van den 3en trap van censure op een lidmate der gemeente, wegens onchristelijke wandel en halsstarrig verzet tegen alle vermaningen. Dit wordt toegestaan.

11. De Kerk van Zuidlaren stelt voor, de zaak der inwending zending in Drente beter ter hand te nemen, opdat er meerdere samenwerking kome van de plaatselijke Kerken. Besloten wordt, dit voorstel op de Part. Synode te brengen.

12. Roden vraagt en ontvangt advies inzake beroeping van een Dienaar des Woords.

13. Tijdens de Vergadering wordt namens de Classis Assen een telegram van gelukwensch gezonden aan H. M. de Koningin, met de geboorte van Prinses Juliana.

14. Thans komt in behandeling een conceptregeling inzake pensionneering van kerkelijk geëxamineerde Oefenaars in de Prov. Drente.

Wijl dit concept aan duidelijkheid veel te wenschen overlaat, wordt den Afgevaardigden naar de Part. Synode in last gegeven, aldaar naar bevind van zaken aan de behandeling dezer zaak deel te nemen.

15. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. wordt aan een kerk advies gegeven, hoe te handelen met leden, die naar de apostolischen overgaan, en aan een andere kerk wordt advies gegeven tot het verkrijgen van financieelen steun.

16. Tot afgevaardigden naar de Part. Synode worden benoemd de Ds.: Dijkstra, Smitt en Hangelbroek, primi; en Ds. Groot Nibbelink, Wissink en Zahn, secundi; benevens de ouderlingen J. Beekman te Zuidlaren, P. Koster te Appelscha en L. v. Dijk te Borger, primi, en S. Meijering te Smilde, R. Mennega te Assen en O. Dijkstra te Een, sec.

17. Als kerkvisitatoren worden benoemd de Ds. Dijkstra en Hangelbroek, primi, en Ds. Groot Nibbelink en Smitt, secundi.

18. Rondvraag heeft plaats naar art. 43 K. O.

19. De korte notulen worden gelezen.

20. De praeses sluit de vergadering.

De assessor, Ds. Groot Nibbelink, gaat voor in dankzegging, nadat gezongen is Ps. 133 : 3.

Op last der classes Assen:

P. KOSTER.

App. 5 Mei 1909.

Buitenland

Engeland. Verminderde bloei der Wesleyaansche Methodistische Kerk.

De *Methodist Recorder* deelde deser dagen gelijk alle jaren mede, hoeveel leden de Wesleyaansche Methodistische Kerk telt. Tot zijn spijt moest het orgaan mededeelen, dat in het verloopen jaar het ledental weer achteruit is gegaan en wel met 1 262 leden. Dit aantal is wel op de 490 744 leden niet groot, doch, wanneer stilstand al achteruitgang is, dan is vermindering van ledental een nog veeger teeken. In al de drie districten waarin Londen door de Methodisten verdeeld is, ging de Wesleyaansche Methodistische Kerk voornit, maar in vele provincien ging zij achteruit.

Men moet echter niet vergeten, dat de Wesleyaansche Methodisten een eigenaardige manier hebben om te laten uitkomen wie tot de Kerk behooren en wie niet. Wij meenen dat dit het best aan den dag komt door een hoofdartikel in genoemde *Methodist Recorder*, waaraan wij het volgende ontleenen:

„De valschheid van den tegenwoordigen toestand wordt elk jaar meer ondragelijk. Wij hebben ons systeem om gelden bijeen te brengen voor de kerk zoo veranderd, dat wij een groot deel van het geld dat noodig is om de kerk te onderhouden, trekken van menschen die niet als leden onzer kerk erkend zijn en ook als zoodanig onder het tegenwoordig heerschend systeem niet kunnen erkend worden.... Zij komen wanneer de tafel des Heeren aangericht wordt, zij dragen bij voor den dienst des Woords, zij stemmen met onze leer in, zij openbaren zich als Christenen op de manier waardoor het algemeene type van ons Christelijk karakter tot uitdrukking komt; maar omdat zij niet vallen of niet willen komen in de lijn van het getuigenis van het bijwonen van onze klassen, worden zij buiten het kerkelijk leven gesloten en beroofd van de uitoefening van alle rechten in de kerk van Christus, voor zoover die kerk zich openbaart in den eenigen vorm waarvoor zij zorg dragen.

Om te verstaan wat hiermede bedoeld wordt, diente het volgende: Op de eerste conferentie die Wesley hield tot organisatie van het Methodisme, werden de gezelschappen die Wesley gevormd had, in vieren verdeeld. 1e. De Vereenigde gezelschappen (de opgewekten) 2e de „Band" gezelschappen (de begenadigden), 3e de uitgelezen gezezelschappen (de verlichten) en 4e die dergenen welke boete deden, welke uit de genade uitgevallen waren. De laatste twee afdeelingen vervielen weldra. Van meer gewicht was de indeeling der gezelschappen in klassen. De gezelschappen namen zoo snel toe, dat het voor de predikers onmogelijk was ieder afzonderlijk na te gaan, en Wesley zag met smart, hoe dikwijls menschen in hun liefde bekoelden, ja zelfs weer terug vielen tot de wereld. Hij zocht eerst te vergeefs een middel om dien misstand weg te nemen. In 1742 werd het middel hem gewezen. In Bristol deed iemand het voorstel, dat elk lid wekelijks een stuiver zou betalen om de schulden die gemaakt waren om Methodistische kapellen te bouwen, te delgen.

Onderscheidene leden leden verbonden zich daartoe om bij elf buren het geld te innen. Zij hadden daarbij gelegenheid over den levenswandel der leden die zij bezochten, toezicht te houden. Wesley kwam nu op de gedachte en voerde deze ook uit, om alle gezelschappen in klassen van ongeveer 12 personen te verdeelen, die onder een leider (Classleader) elke week vergaderden, teneinde met hem over den toestand van hun hart te spreken en hun bijdrage te betalen. De Classleaders zelven vergaderden elke week met Wesley of met een zijner assistenten om over den toestand hunner klassen verslag te doen en het verzamelde geld te overhandigen. Dit was echter Wesley nog niet genoeg. Minstens om de drie maanden bezocht Wesley elk gezelschap, waarbij hij met elk lid sprak, om zich persoonlijk van hun wasdom in de genade te overtuigen. Aan hen over wier wandel hij tevreden was, gaf hij dan een kaart (Society Ticket), die hen overal als werkelijke leden legimiteerde, maar die om de drie maanden moest vernieuwd worden

Wij kunnen ons voorstellen, dat dit klassesysteem, dat zeker in gewijzigden vorm nog in de Methodistische kerk gehandhaafd wordt, een beletsel is voor menigeen om zich geheel bij de Methodisten aan te sluiten. Maar wij meenen toch ook, dat de achteruitgang der Methodistische kerk voornamelijk te schrijven is op rekening van het doordringen van den geest der wereld in de Kerken, de Methodistische niet uitgezonderd.

DE ZENDINGSBEWEGING IN DEN TEGENWOORDIGEN TIJD.

Eenmaal sprak professor Warneck: „Vroeger riep ik u toe: „de groote zendingstijd komt eerst!" Nu mag ik zeggen: „hij is er reeds."" Dezelfde hoogleeraar merkte toen nog verder op: „Nog nooit, zoo lang de Christelijke zending bestaat, zijn er zulke gelegenheden tot uitbreiding van het Christendom gegeven geweest, als in de laatste jaren het geval was. Van het zuiden, het westen en het oosten of tot diep in het binnenland, zijn in Afrika voor de boden van het Evangelie de wegen gebaand en de deuren geopend, en van jaar tot jaar heeft aldaar de zending haar net verder uitgeworpen en tegelijk, door het aanleggen van vele nieuwe stations, de massen van dat net nauwer gemaakt. Japan wekt een nieuwe religie; het Chineesche volk is uit zijn slaap, die eeuwen duurde, ontwaakt en dorst naar de westersche beschaving; door Korea openbaart zich, als een lentestorm, eene machtige Christelijke beweging; en in Indië is op te merken, dat er zich een streven openbaart naar nationale zelfstandigheid, gelijk dit nog nooit werd waargenomen — alteraal signalen die God door de wereldgeschiedenis doet hooren, dat de tijd vervuld is voor een groote actie op het terrein van de zending."

Er is veel waarheid in deze woorden. Althans is het zeker, dat op aardrijkskundig gebied de eeuw der ontdekkingen bijna afgesloten is. Behalve de hoogvlakten van Midden-Azië, waarop geen menschen wonen, de zandwoestijnen van Arabie en de ijsbergen van de Noord- en Zuidpool, zijn er geen witte vlekken meer op de wereldkaart. De wereldhandel en het wereldverkeer nemen van jaar tot jaar grooter afmetingen aan, zoodat, daarmede vergeleken, het wereldverkeer van het Romeinsche rijk op de Middellandsche Zee onbeduidend was. Nog voor een kwart eeuw waren de afgelegen stations in de binnenlanden van Afrika of op de eilanden der Zuidzee alleen te bereiken als men er een reis die maanden lang duurde, en waarzan vele gevaren verbonden waren, voor over had; terwijl men tegenwoordig uit Europa door middel van spoorweg en stoomboot tot het Victoria-Nyassameer, tot de watervallen van Livingstone, tot de Congowatervallen bij Nyangwel, ja tot Lado en Gondokoro in de nabijheid van de bronnen van den Nijl komt. Het is duidelijk, hoe de zending daardoor gebaat wordt. Daarbij is men het klimaat van die streken gaan bestudeeren, is men beter op de hoogte gekomen van de tropische ziekten en hare bestrijding, weet men beter hoe men zijn woning moet bouwen en hoe men zich behoort te kleeden en voeden, zoodat het leven der zendelingen niet meer zoo sterk als vroeger bedreigd wordt, en in geval van krankheid meer en betere middelen tot genezing kunnen aangewend worden.

Daarbij is het wereldverkeer verbazend toegenomen, waardoor elk volk goederen voor de wereldmarkt voortbrengt, en daarvoor in de plaats de dingen ontvangt, die het niet kan produceeren. Dit is het middel geworden, waardoor de onbeschaafde volken van Afrika en Australië uit hun isolement werden verlost. De oude volken van Azië kwamen tot het inzicht, dat zij in het geven en in het nemen niet alleen betrekkingen met elkander maar ook met Europa en Amerika hadden te onderhouden, waardoor zij uit hun afzondering te voorschijn traden. In den strijd om de goederen der wereld gaat het niet vreedzaam toe; het volk dat met de wapenen in de vuist de voornaamste productieve streken als koloniën weet te bezetten en dat het verstaat de meestbevaren zeewegen te beheerschen, en dat zijn handel met sterke hand weet te beschermen, kan zeker wonen. Dit heeft Japan van de Europeesche volken geleerd, en daaruit is de ontwikkeling van dit volk in de laatste halve eeuw te verklaren. Ook het reusachtige China wordt zich daarvan bewust, en daarom zal ook in dat land de hervormingspartij weldra geheel zegevieren.

Maar dit neemt niet weg, dat al kunnen de Oostersche volken vele waren op de wereldmarkt brengen, op het terrein van de ontwikkeling van den geest zijn zij gasten aan de tafel van Europa. Wetenschappelijk moeten zij op elk terrein door de volken van het blanke ras geleerd worden.

Dit heeft voor het leven dezer volken groote gevolgen. Aan de eene zijde loopt men het gevaar van oppervlakkige waan wijsheid, dat ook de jongelingschap dreigt, wanneer de eerste schreden op de baan der wetenschap worden gezet. Men kent de karikaturen van de beschaving die men in de havensteden van Afrika aantreft, gekleed met rok, hoogen hoed en glacé handschoenen, met een vernisje beschaving — zonder karakter. De Bengali Bab, die in vloeiend Engelsch over alle vraagstukken kan meepraten, die het eene examen voor en het andere na weet te doen, maar bij wie al het aangeleerde als een wit pleister over een graf ligt uitgespreid, is in het moderne Indië een typische figuur geworden. Doch dit neemt niet weg, dat men zoowel in Afrika als in Azië meer dan ooit begeerig is de Westersche cultuur over te nemen. En daardoor wordt de weg voor de zending gebaand.

Wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat in de landen waar de Islam heerscht, men aan de ketenen van het despotisme rammelt en eene constitutie begeert, waardoor ook vrijheid van conscientie wordt gewaarborgd, dan meenen wij dat niet te veel gezegd is, dat meer dan ooit te voren een krachtige deur voor de zending geopend is.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN TWEEDE DE RUYTER.

IV.

EEN KRIJGSLIST.

't Sprak wel van zelf, dat de zoo aangegrepene zich dat maar niet liet welgevallen. In woede ontstoken, te meer nu ook de vissehen weer opgeladen moesten worden, wierp de lange jongen zich op Peter, en gaf hem een slag in 't gezicht. Een oogenblik duurde het gevecht. Toen echter gelukte het aan den grootsten van de twee zijn tegenstander Peter bij de lange haren te grijpen, die deze droeg. Met een forschen ruk werd Wessel tegen den grond gesmeten en kreeg nog een paar klappen bovendien, terwijl de ander sarrend uitriep:

„Ga nu gauw naar den winkel, anders jaagt de patroon je weg."

Peter beet zich op de lippen van woede. Doch er bleef hem voor het oogenblik niet over dan zich in zijn lot te voegen. Toch kon hij niet nalaten zijn bevechter, die intusschen zich haastte met behulp der anderen den wagen te beladen, om uit te schreeuwen:

„Wacht maar, morgen zal ik je wel vinden!"

Een spottend gelach was het antwoord..... Peter ging zijns weegs, meer gevoelig voor zijn neerlaag, dan voor de klappen en stompen, die hij had ontvangen.

Den volgenden avond was zijn dagtaak in den winkel nauwelijks afgeloopen, of Peter haastte zich naar huis waar de maaltijd wachtte. Toen die was afgeloopen ging hij naar den zolder en haalde daar uit zijn zak een groote schaar, die hij stil uit moeders naaidoos genomen had. Uit een anderen zak kwam te voorschijn een stukje spiegelglas, dat hij tegenover zich zette, zoodat hij er in zien kon. Toen begon onze vriend, al had hij nooit voor haarsnijder geleerd, zijn kunst in dat vak op zich zelf te beproeven. Hij greep met de eene hand in zijn pruik en zette met de andere er de schaar in. Weldra viel de eene lok na de andere. In korten tijd had hij zich zoo goed